

15. Interpelácia poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky Tamary Stohlovej na podpredsedníčku vlády a ministerku hospodárstva Slovenskej republiky Denisu Sakovú podaná 12. decembra 2024 vo veci informácií o spaľovaní rádioaktívneho odpadu zo zahraničia na území SR

Tamara Stohlová MSc.
poslankyňa Národnej rady Slovenskej republiky

KANCELÁRIA NR SR PODATEĽŇA	
Došlo: 12-12-2024	
Číslo záznamu: 26648	Číslo spisu: KVB-0305-2402/2024-11
Listy:	Prílohy: Vybavuje:

Vážená pani
Ing. Denisa Saková, PhD.
Ministerka hospodárstva Slovenskej republiky

Bratislava, 12. december 2024

Vážená pani ministerka,

v súlade s ust. čl. 80 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky a § 129 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v platnom znení si Vám dovoľujem podať nasledovnú interpeláciu.

Vo vládnom návrhu zákona o kritickej infraštruktúre z 27. novembra 2024 bol pozmeňujúcim návrhom upravený Zákon č. 17/1992 Zb. o Životnom prostredí v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 127/1994 Z. z., zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 287/1994 Z. z., zákona č. 171/1998 Z. z., zákona č. 211/2000 Z. z., zákona č. 332/2007 Z. z. a zákona č. 388/2021 Z. z., a Zákon č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 69/2020 Z. z., zákona č. 388/2021 Z. z., zákona č. 119/2023 Z. z. a zákona č. 205/2023 Z. z., čím došlo k zrušeniu zákazu dovozu rádioaktívnych odpadov („RAO“) s pôvodom mimo územia SR za účelom jeho spaľovania a následného vrátenia zmenšeného objemu RAO a alikvotnej aktivity naspäť pôvodcovi RAO mimo územia SR.

Vážená pani ministerka, dovoľte mi preto v kontexte týchto skutočností sa na Vás obrátiť prostredníctvom interpelácie s nasledujúcimi otázkami:

1. S ktorými štátmi, prípadne spoločnosťami prebiehajú alebo prebiehali rokovania o spaľovaní zahraničného RAO v Slovenskej republike?
2. Prebehne v prípade budúceho spaľovania zahraničného RAO transparentná verejná súťaž?
3. Budú zmluvy o spaľovaní zahraničného RAO včas a v plnom znení zverejnené?
4. Aký typ zahraničného RAO, teda rádionuklidové zloženie, aktivita a forma, bude možné dovážať a spaľovať v Slovenskej republike?
5. Z mesačných výkazov o spaľovaní RAO zverejňovaných spoločnosťou JAVYS, a.s., vyplýva, že aktivita popola, ktorý vzniká po spálení RAO je často významne nižšia než aktivita spaľovaného RAO, aké je vysvetlenie tohto rozdielu?
6. Je rádionuklidové zloženie dovezeného RAO a späťne vyvážených produktov spaľovania identické (t.j. obsahuje každý z rádionuklidov v rovnakom množstve pri dovoze aj vývoze)? Ak nie, aké sú kvantifikované rozdiely v rádionuklidovom zložení dovezeného RAO a vyvážených produktov spaľovania?

7. Aký je podiel zahraničných rádionuklidov, ktoré zostávajú v Slovenskej republike? Sú pri vyrovňovaní aktivítnej bilancie nahradené slovenskými rádionuklidmi?
8. Spoločnosť JAVYS, a.s., bola ako štátna akciová spoločnosť založená na vykonávanie služieb vo verejnom záujme. Dovoz a spaľovanie zahraničného RAO predstavuje zvýšené bezpečnostné riziko. Vysvetlite, akým spôsobom je spaľovanie zahraničného RAO vo verejnom záujme?
9. Prečo sa JAVYS, a.s., nevenuje domácim záväzkom ako napríklad projektu hlbinného úložiska?
10. Akým spôsobom sa bude pracovať s verejnosťou z lokalít, ktoré sú dotknuté spaľovaním zahraničného RAO ?
11. Pôvodná zmluva na spálenie zahraničného RAO s talianskou elektrárnou Caorso v Taliansku bola uzavretá s podmienkou vysokých sankcií v prípade nesplnenia alebo vypovedania zmluvy. Prečo bola takto nevýhodná zmluva podpísaná?
12. Aké sú odhadované množstvá RAO z budúceho vyradenia druhej spaľovne RAO (PS 45) a predúpravnej linky a odhadované náklady tohto vyradenia (pre každé zariadenie osobitne)?
13. Kde bude uložený RAO z budúceho vyradenia druhej spaľovne (PS 45) a predúpravnej linky?
14. V rámci zisťovacieho konania pre druhú spaľovňu PS 45 v rokoch 2018-2019 JAVYS, a.s., odôvodňoval jej potrebu tým, že prvá spaľovňa PS 06 kapacitne nepostačuje pre spaľovanie slovenského RAO z dôvodu očakávaného približne 50 % nárastu jeho tvorby v rokoch 2020-2023. Výstavba spaľovne PS 45 nebola odôvodňovaná spaľovaním zahraničného RAO. Zrušenie zákazu spaľovania zahraničného RAO bolo vo vládnom návrhu zákona odôvodňované aj tvrdením o neefektívnom využívaní spracovateľských kapacít JAVYS, a.s. V rokoch 2021 a 2022 sa spaľovalo menej než 40 ton slovenského RAO. Množstvo slovenského RAO nenarástlo a kleslo približne o polovicu oproti rokom 2016-2019. Žiadame vysvetliť tento zásadný rozpor medzi tvrdeniami JAVYS, a.s. z rokov 2018-2019 a realitou v rokoch 2020-2023.
15. Bolo možné spáliť 865 ton rádioaktívneho odpadu z jadrovej elektrárne Caorso a 617 m3 inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu z Talianska v zmysle uzavretých zmlúv v termíne do konca roka 2023 bez výstavby predúpravnej linky a druhej spaľovne (PS 45) a pri využívaní len voľnej kapacity prvej spaľovne (PS 06), po spálení slovenského rádioaktívneho odpadu?

S pozdravom
Tamara Stohlová